

Koldingbogen

ÅRSTAL:	2000
FORFATTER:	Knud Erik Hellum
TITEL:	Erindringer fra Kolding Børnehjem.
KORT RESUME:	Børnehjemsbarn fra 1949 – 1954/55.

Erindringer fra Kolding Børnehjem

Af Knud Erik Hellum

Knud Erik Hellum, der var født og opvokset i København i en søskendeflok på 7, blev, da moderen døde, i en alder af 10 år af faderen overdraget til Børneværnet, som anbragte Knud Erik og hans bror Per på Kolding Børnehjem, hvor han var fra 1949 til 1954-55.

Om ankomsten til Kolding Børnehjem fortæller han:

Da vi kom til Børnehjemmet, var det på det tidspunkt, hvor plejemor (Erna Eriksen) og tanterne skulle have aftenkaffe. Vi fik te og boller. Vi var to spinkle splejse, og dengang på landet var der jo piskefløde til kaffen, så jeg kan huske, at jeg fik at vide, at jeg skulle drikke kanden med piskefløde, så jeg kunne få lidt sul på kroppen. Det var den første ganske forfærdelige ting, jeg var ude for, for jeg kunne ikke lide piskefløde.

Vi blev lagt i seng, og dagen efter skulle vi selvfølgelig op og meldes i skole på Riis Toft Skole. Vi blev kørt derop i forstanderindens Ford V8.

Og så gik det ellers slag i slag på Børnehjemmet. Det var et indremissionsk børnehjem, og vi fik snart vore faste forpligtelser og gøremål. Der var ikke meget leg, og vi sov på sovesale. Det var en rigtig institution, vi var kommet på.

Når vi gik til bords om morgenen, startede vi med at bede bordbøn. Den lød: Kom Herre Jesus, vor gæst du vær', velsign os for alt, hvad

du har skænket her. Amen. Det sagde man i kor, og der gik såmænd ikke mange dage, så kendte man den. Når vi var færdige med at spise, så hed det: Fader, tak for dejligt brød. Amen. Så havde vi nogle bibler, der lå på bordene. Dem slog man op i og læste et stykke hver morgen. Det var et af børnene, der gjorde det.

Bagefter fik man proppet en ske med levertran ind i munden af en af tanterne, inden man skulle i skole. Jeg kan huske lige så tydeligt de opstød fra levertran, vi havde hele dagen igennem. Så fandt vi ud af, at spytte levertrannen ud, lige så snart vi kom ud i Træskogangen for at tage vores fodtøj på, men det fandt de jo hurtigt ud af, for levertrannen perlede i vasken, og derefter skulle vi åbne munden, så de kunne se, at vi havde slugt den.

Noget af det første, vi lærte på Børnehjemmet var at stoppe strømper og stoppe undertøj. Vi var virkelig ferme, og den dag i dag er jeg ekspert i at stoppe strømper. Der var så mange tanter på Børnehjemmet, men alligevel var det, ligesom vi skulle udnyttes som arbejdskraft. F.eks. når der skulle vaskes storvask og derefter rulles. Hvis man ikke havde opført sig ordentligt – der var altid en eller anden, der havde lavet noget, man ikke måtte – så kunne man træffe at komme til at stå med en af de der tanter nede i sådan en rullestue og rulle lagener og dynebetræk næsten en hel

Kolding Børnehjem, som det så ud i 1949, da Knud Erik Hellum flyttede ind.

dag. I stedet for at vi kunne rende og have det dejligt og lege med hinanden.

Vi var i kirke hver søndag i alle de år, jeg var på Børnehjemmet. Plejemor var jo vellidt i byen, fordi hun trak alle de børn op i kirken. Det så jo godt ud. På Børnehjemmet fik vi penge en gang om ugen, vist nok 5 øre, som vi kunne bruge, når der var bazar i Bethel eller til høstgudstjenesten i Kristkirken. Efter gudstjenesten gik man op til den store Kristusfigur og lagde sin almisse der. Men vi på Børnehjemmet havde fundet en god fidus. Vi havde

samlet en hel krone sammen, og da vi gik op til Kristusfiguren, lagde vi kronen på det ene hjørne, gik bag om figuren og snuppede en tier i stedet. Hvis plejemor nogensinde havde opdaget det, var vi blevet sendt på opdragelsesanstalt.

Man kunne melde sig som spejder på Børnehjemmet, der fik man jo lidt frihed og også en spejderuniform. Der fandt vi også undertiden på nogle numre. Til jul skulle vi engang uddele julehæfter i Kolding. De var gratis, men vi sagde til folk, at de kostede 25 øre, og

Plejemor sammen med nogle af børnene. Det er Knud Erik Hellum øverst. Foto: Peter Thastum, 1951.

det fik vi så, men så var der nogle, der opdagede, at der stod gratis på bladene og meldte det til spejderhuset. Det slap vi nogenlunde godt fra, men da vi en anden gang havde stjålet legesager fra en børnehave, så blev jeg sendt ud på et badeværelse og så kom plejemor med et spanskrør. Jeg glemmer ikke, at hun slog mig, og bagefter tog hun os med ned

til børnehaven, hvor vi måtte aflevere de legesager, vi havde stjålet og give en undskyldning for, at vi havde taget dem. Det var også en afstraffelse. Det var hendes måde at opdrage børn på.

På Børnehjemmet havde vi alle mulige slags dyr, og når det var torden- og lynvejr, om det så var kl. 11 eller 12 om aftenen, så blev vi pur-

ret. De store drenge blev sendt ned i hestestalden for at stå ved hesten, vi andre sad i dagligstuen og sang "Her kommer Jesus dine små" uafbrudt mens det lynede og tordnede. Imens lå plejemor oppe på sit eget værelse med åbne vinduer og råbte, at Herren skulle holde sin velsignede hånd over os. Vi blev gennempumpet med religion, men jeg må indrømme, at jeg synes, det var den forkerte måde, vi fik indprentet den på.

På Børnehjemmet skulle vi altid være med, når der skulle hjælp til Afrika, til Tanzania, eller hvor det nu kunne være henne. Så lavede vi noget husflid på Børnehjemmet. Engang lavede vi en bondegård i fyrretræ med små dyr og alt muligt, og den blev sat ned i et varehus i Kolding, og så stod vi og solgte lodsedler om dagen, mens vi hundefrøs, men der skulle altså sælges nogle lodsedler. Heldigvis var min storesøster, der havde været på Sjølund Statskolehjem, blevet gift og var flyttet til Kolding. Hun købte en masse lodsedler af mig og min bror, så vi kunne komme op til hende og hygge os i stedet for. Vi fik endda ros, da vi kom hjem til Børnehjemmet, fordi vi havde solgt så mange lodsedler. Men på Børnehjemmet var der kun tvang og ingen kærlighed.

Da jeg var 14 år, var jeg ikke interesseret i at gå i skole mere, i stedet var jeg hjemme på Børnehjemmet, hvor jeg blev sat til at passe 5-6 små børn på 3-5 år. Når de mindre børn var lagt i seng om aftenen, samledes vi, de større børn, tanterne og plejemor til aftenkaffe i dagligstuen, og plejemor læste op af bibelen. Søndag morgen fik vi rundstykker, men da det værelse, hvor jeg passede de små børn, lå lige ved siden af plejemors, blev hun ofte forstyrret

af deres larm om morgenen. Jeg kan ligeså tydeligt huske hende åbne døren til vores værelse og råbe "Ingen rundstykker til morgen", når de små havde larmet en søndag morgen. De små fik, men ikke mig, der skulle holde styr på dem.

Børnehjemmet havde et sommerhus ved Agtrup. Når vi skulle derned, havde Børnehjemmet noget, der hed en charabanc. Vores hest Musse blev spændt for, og plejemor styrede. Engang imellem skulle hun jo tilbage til Børnehjemmet for at hente proviant, og min bror og jeg var med til at skubbe bagpå for at få charabancen op ad skråningen, der gik fra sommerhuset op til vejen. Min bror og jeg gik og pjattede, og jeg fik min bror til at sige "pruh", så hesten stoppede, og vognen skred bagud. Selvfølgelig sladrede en af de små, og som straf måtte min bror løbe efter charabancen helt hjem til Børnehjemmet.

Så kom der mund- og klovsyge til Kolding, køerne blev syge, så man kunne ikke få mælk på Børnehjemmet. Plejemors forældre boede i Dalby, de havde både høns, grise og geder, og der skulle jeg så tage ud hver morgen og malke gederne, så de små kunne få gedemælk til deres havregryn. Vi store fik i stedet saftvand på havregrynene. Jeg fik et godt forhold til hendes far. Når jeg kom derud, skulle jeg også hjælpe dem, for de var efterhånden blevet ældre mennesker. Jeg hjalp faderen i haven og med grisene og blev godt forkælet derude. Han var ikke indremissionsk og kunne godt se, at jeg skulle have noget mere frihed. Ikke langt fra forældrene lå Strårupgård, hvor der var mange polakker, der hakkede roer. Jeg tog også derned for at tjene lidt – og det var

Aftensang med plejemor. Knud Erik Hellum og broderen Per står længst til venstre. Foto: Peter Thastum, 1951.

uden, at plejemor vidste det. Men da jeg fik et telegram fra Strårupgård til min konfirmation, opdagede hun det, og så blev hun vist uvenner med sin far. De 100 kr., der var fulgt med telegrammet, blev konfiskeret.

Hver gang, jeg er i Kolding, kører jeg altid op forbi Børnehjemmet, holder i bilen udenfor og kigger ned over grunden til Børnehjemmet, og så bryder minderne frem fra den

tid, jeg var der. Når jeg så kører derfra, tænker jeg på, hvor man dog har været heldig at komme så godt gennem tilværelsen, og det takker jeg Gud for mange gange, og at de børn, der bor hos deres forældre, skal være glade for, at de har deres far og mor, for selv om det er godt, at der findes børnehjem, så er det altså kun en erstatning for ens eget private hjem.